

Høringsuttalelse 202320330

Vedrørende etablering av pumpekraftverk tilknyttet Holmevatn og følgende av dette.

INNLEDNING OG PRESENTASJON

Mitt navn er Lars Helge Brunborg, jeg representerer allmenheten, er 76 år, utdannet handelsøkonom og bosatt i Kristiansand. Jeg er pensjonist.

Jeg har ingen eierinteresser i området, men sterk tilknytning til eiendommen Langesæhalline nor/øst for Holmevatn i Vinje kommune.

Mitt første besøk i dette fjellområdet var som 12 åring i 1960, alene levde vi tre gutter en hel sommerferie i Vivik. Senere var jeg hyppig gjest hos familien Haukelid både sommer og vinter.

I 1970 ble jeg engasjert av Knut Haukelid som oppsynsmann på eiendommen (ca 60.000 mål) som da var leid ut til Oslo sportsfiskere slik at byfolk skulle få leve fjell livet, både i hytter og i telt. En del av min jobb var også å fiske ørret til rakfisk produksjon.

Fra 1980 leide jeg hytte i Skurvenutkilen av Bjørgulf Haukelid. Med i avtalen var renovering av denne hytta samt lettere vedlikehold og ettersyn av krigsminnesmerket Bamsebu hvor hans far tok dekning etter Tungtvannssaksjonen på Rjukan i 1942. Leiekontrakten er nå fornyet av Bjørgulfs sønn Knut Anders og løper fortsatt, og har dermed vart i 44 år.

OVERORDNET SYNSPUNKT

Det grønne skiftet krever mer hydroelektrisk energi. Å utnytte og modernisere våre allerede etablerte installasjoner, synes å være en god ide. Jeg er imidlertid svært kritisk til om man skal gjøre det på bekostning av en allerede truet villreinstamme, et fantastisk ørretvann, grunneiers mulighet til å drive næring i høyfjellet, allmenhetens mulighet til fri vandring, rasering av høyfjellsnatur og hytteeiere/leieres mulighet til bruk av eiendom. Jeg vil konsentrere mine synspunkter om fiske i Holmevatn, muligheter til bruk av leid hytte i Skurvenutkilen og tilgang til denne.

FISKE I HOLMEVATN

Det er med forferdelse jeg nå registrerer at det søkes om tillatelse til nok en gang å få ødelegge fisket i et flott fiskevann som Holmevatn. Da jeg i 1970 fisket for Knut Haukelid, besto «garnparken» for det meste av 14 omfar garn. Disse var tilpasset ørret i vannet før reguleringen. Nå var stor fisk en sjeldenhet, det krydde av småfisk og jeg opplevde et bunnivå en natt ved et garnsett på 28 garn kun å få 3 fisk. I tillegg selvsagt «en million» småkvist og rusk.

Da vi overtok hytta i Skurvenutkilen i 1980 kjøpte vi inn garn med 22 omfar. Det passet bedre til den størrelse på fisken som da var i vannet. Min «policy» har i alle år ikke vært å hente de store mengder fisk, men tilpasse uttak til vårt behov. Behovet har vært å nyte matfisk i ferie på fjellet, lage gravørret til å ta med hjem, etter hvert også noe til røyking og så lage rakfisk som vi har brukt til å lære opp vår vennekrets på Sørlandet til å nyte i gode venners lag.

I praksis har dette betydd å fiske med 6 – 10 garn, målet har vært å styre etter et snitt på en fisk pr. garn pr. natt.

Fisket i Holmevatn har utviklet seg sakte men sikkert i positiv retning. Jeg har justert mine garn først til masker på 20 omfar, deretter til 18 omfar. I de siste 5 årene er faktisk fisken blitt så fin at jeg har gått helt opp til 16 omfar. Detter gir meg fine fisk, om lag halvkilos ofte også noe større. Så tester jeg på 14 omfar, men det gir helt tomt garn. Altså fisken svømmer igjennom. Et annet garn på 18 omfar gir betydelig mer fangst, men mindre fisker. (Siste sommer var fisket svært godt med et snitt på 2 pr. garn, men i årets første uker er vi tilbake til normalen på litt under en. Godt vær, stille og måneskinn betyr nok noe.) Dette stemmer med fisket i Vivik hvor fisket de siste 5 år er bra, og hvor 18 omfar er normen. Men det faktum at vi ca 50 år etter reguleringen ikke har nådd nivået på fiskens størrelse som den hadde før, er et stort tankekors.

Jeg er sterkt kritisk til innleide konsulents prøvefiske og tilhørende konklusjoner når det gjelder tilstanden på fisket i Holmevatn. Alle som fisker med garn vet at det er store variasjoner fra natt til natt, om det er sol, måne, stille, regn, kaldt, varmt i vannet osv. En tilfeldig natt hvert 5 år gir liten mening. Jeg har derimot fisket på de samme plassene i 44 år, i 3-5 uker på samme tid på året, på samme måten og burde kunne uttale meg!

Jeg reagerer sterkt på konsulentenes vage uttalelser angående fremtidig mattilgang for fisken. Det synes for meg svært lite belegg for å kunne uttale at ørretens viktigste føde, krepsearter og især skjoldkrepsen, ikke vil lide vesentlig om regulerings høyden endres med ytterligere 5 meter og i tillegg at det forventes hyppigere endringer i påfyll og tapping. Jeg kan vanskelig se for meg at levende organismer kan overleve dette.

Man vet nå at det tar mer enn 50 år å komme tilbake til normalnivået for fiskens vekst, selv om man har forsøkt avbøtende tiltak. Hvis man nå lener seg på syltynn forskning vedrørende ørretens mattilgang i fremtiden, vil det være svært kritikkverdig om man gir tillatelse til ny regulering og dermed sannsynligvis ødelegger en fantastisk fiskestamme.

BRUK AV LEID HYTTE I SKURVENUTKILEN

Som leietaker av hytte i Skurvenutkilen mener jeg det kan bli vanskelig å komme fram til hytta. Et tenkt scenario er redusert fremkommelighet via veien langs Sandvatn, og et vanskelig båtutsett ved dammen.

Veien hevdes å være en barriere for villreinen. Sett fra et skrivebord er den nok det! Jeg har kjørt denne veien fra den ble åpnet i over 50 år, altså minst 100-200 ganger, og jeg har aldri sett et eneste reinsdyr. Derimot har jeg hver gang sett veldig mange sau. Noen har engang fortalt meg at sau og rein aldri beiter sammen, og om dette stemmer så må området være tømt for reinsdyr. For øvrig er trafikken på veien meget liten, et strengt nøkkelregime har sørget for det.

Det må ellers være lov å nevne at denne veien jo er stengt av naturlige grunner 9 måneder i året allerede, den dekkes jo av snø, og er svært sjelden åpen før i slutten av juli. Å prøve seg med bilkjøring på denne veien i november er ikke tilrådelig!

Jeg vil også påpeke det faktum at om det skulle være noe som truer rein langs veien er mennesker en større fare enn biler. Den manglende merking av turistløypa fra dammen til Holmvassbu har ført vandere ut av kurs og langs veien.

Selve tilgangen til hytta i Skurvenutkilen vil bli håpløs. Vi har målt opp mulig gangtid til en plass det kanskje er mulig å komme til med båt i Holmvatn i fremtiden. Det er vanskelig å se for seg noen

naturlig, beskyttet havn idet aktuelle området som ligger værhardt til. Det vil ta oss ca. 25 minutter å gå, uten noe å bære. Jeg tør ikke tenke på hva det vil si når proviant, ved, gass og annet kommer skal bæres på ryggen av to gamle pensjonister. Noe fisk skal vi vel neppe bekymre oss for på returen, dessverre.

AVSLUTNINGSVIS

Vi har i årene som har gått etter reguleringen måtte venne oss til det brutale inngrep i naturlandskapet. Det sies at man venner seg til alt, men det er vanskelig å se de stygge strender som stadig vaskes ut. Ille er det å tenke på at ned for Bamsebu, et kulturminne som konsulentrapporten ikke er funnet verdig plass, vil den grunne bukta nå forvandles ytterligere. Her ligger en mulig fremtidig turistattraksjon om grunneieren vil, som ikke må ødelegges for å samle seg noen skarve nye kilowatt. Tungtvannshistorien er verdenshistorie og må ikke skusles bort!

Da blir det kanskje bare minnene igjen, gleden over opplevelsen at mitt barnebarn på 7 fikk sin første ørret på sluk i sommer men at hun på 5 kanskje ikke rekker det? De to var jo planlagt å kunne overta en leiekontrakt på en unik plass.

Hilsen

Lars Helge Brunborg

Presteheia 98

4633 Kristiansand

90637408